

Oorspronkelijk gepubliceerd: https://www.montesquieu-instituut.nl/id/vlg4k43yt7te/nieuws/duitse_ervaringen_laten_zien_volt_is_de?colctx=vig0f93x7uo4

Duitse ervaringen laten zien: Volt is de partij van de netwerksamenleving

woensdag 2 februari 2022, 14:00, analyse van [Dr. Chris Aalberts](#)

Een drieluik over de nieuwe Europese partij [Volt](#) (1)

Volt doet in maart in tien gemeenten mee aan de gemeenteraadsverkiezingen. Niet alle journalisten kunnen al goed met de partij overweg. Wat moet je in hemelsnaam aan Volt-politici vragen? Bij eerdere nieuwe partijen als de [Partij voor de Dieren](#) en [Forum voor Democratie](#) is het op hoofdlijnen duidelijk waar ze voor staan. Volt lijkt een doublure van bestaande partijen en heeft een opvallend algemeen programma, terwijl de partij het wel goed doet in de peilingen. Wat wil Volt?

Volt zegt de eerste echte Europese partij te zijn. De partij is in heel Europa actief en heeft in alle EU-landen dezelfde standpunten gebaseerd op een EU-breed programma. Het is daarom helemaal niet zo ingewikkeld wat we lokaal van Volt kunnen verwachten: we moeten gewoon kijken naar de ervaringen in Duitsland, waar de partij inmiddels [in tientallen gemeenteraden](#) is gekozen. Het zijn vrijwel uitsluitend steden in voormalig West-Duitsland met een aanzienlijke studentenpopulatie.

In meerdere Duitse steden zit Volt inmiddels in het college. Voorbeelden zijn Bonn, Frankfurt, Keulen en Münster. De partij blijkt in allerlei combinaties te passen: in Münster gaat het om een rood-groene coalitie met de Groenen en sociaaldemocraten (SPD), in Frankfurt aangevuld met de liberalen (FDP) en in Bonn aangevuld met uiterst links (Die Linke). In Keulen bestuurt Volt echter met de christendemocraten (CDU) en de Groenen.

Groene ambities

De overeenkomsten tussen deze Volt-coalities zijn groter dan de verschillen. Ze lopen vooral over van de groene ambities. Zo wil men in Frankfurt dat de stad in 2035 klimaatneutraal is: beter openbaar vervoer, fietsen en wandelen bevorderen, betaald parkeren en autoluwe zones. In Frankfurt komen wijken waar alleen bewoners mogen rijden. Frankfurt gaat ondertussen meer huizen bouwen, maar wel zo duurzaam mogelijk. In Nederland zou [GroenLinks](#) voor al dit beleid tekenen.

Ook elders zijn de Volt-coalities opvallend groen en dat is voor een EU-gezinde partij ook heel logisch. De EU maakt immers allerlei afspraken over milieu en klimaat en Volt wil graag dat EU-regels goed worden uitgevoerd. En dus moet ook Keulen in 2035 klimaatneutraal zijn, komt er meer natuur, blijven volkstuintjes behouden, krijgen fietsers meer ruimte en komt er meer openbaar vervoer. De auto wordt uit het centrum geweerd, parkeren wordt duurder en straten autovrij. In [Bonn](#) en Münster zijn de ambities nauwelijks anders.

De Nederlandse kritiek dat Volt nauwelijks uitgewerkte plannen heeft, zien we in Duitsland terug. Zo schrijft [de Duitse krant FAZ](#) dat Volt nauwelijks nadenkt over de effecten van de eigen

plannen op het forenzenverkeer terwijl daar grote vraagtekens bij te plaatsen zijn. Volt heeft de neiging te komen met allerlei onspecifieke intentieverklaringen waarbij niet helder is wie de maatregelen moet gaan betalen. Ook is niet duidelijk hoe hard de beloftes zijn. Zijn deze steden in 2035 echt klimaatneutraal? Wie betaalt dat?

Europese ambities

Maar Volt is niet alleen groen. De partij brengt vooral ook een internationaal perspectief naar de gemeente. In [Frankfurt](#) worden jongeren enthousiast gemaakt voor Europa, de jaarlijkse Europadag wordt een festival en Frankfurt moet actief deel gaan nemen aan toekomstdiscussies over de EU. Er komen evenementen om de EU tastbaar te maken en allerlei internationale instellingen en verenigingen kunnen daarbij helpen. Ook in Bonn en Münster wordt de informatievoorziening over de EU verbeterd.

De meest concrete maatregel in Frankfurt is een *EU Welcome Desk* voor arbeidsmigranten en anderen die in de stad komen wonen. De desk gaat informatie geven over werk, overheid, onderwijs en gezondheidszorg. Ook zal men er worden geïnformeerd over het leven in de EU. Ook in Keulen en Münster wil de coalitie een informatiepunt voor expats die zich in de stad vestigen. Tegelijk worden in meerdere steden ambtenaren bijgeschoold over Europese instellingen en Europese subsidies.

De coalitie van Frankfurt wil recht doen aan het Europese karakter van de stad door informatie in meerdere talen te verstrekken en in die talen de dialoog met de burger aan te gaan. De contacten met andere EU-steden worden versterkt. De coalitie in Münster wil op brexit reageren door betere betrekkingen met de Engelse stad York. Bestaande stedenbanden worden versterkt. In Keulen en Bonn wil de coalitie deelnemen aan projecten om internationale netwerken te smeden.

Deze uitwisselingen zijn belangrijk om van het beleid in andere steden te kunnen leren. In Keulen heeft men een hele waslijst aan thema's waarover men elders inzichten wil opdoen: klimaat, toerisme, stedenbouw, verkeer, burgerparticipatie en de invloed van EU-wetgeving op lokaal niveau. Men wil het parkeerbeleid uit Wenen kopiëren en parkeertarieven in lijn brengen met wat elders in EU-steden gangbaar is. In Münster denkt men na over een nachtburgemeester zoals die in andere Europese steden al bestaat.

In de netwerksamenleving

Dit lijkt op de boodschap van Volt in Nederland: de partij wil het beste van elders ook hierheen halen. Of dat werkt? Volt is vooralsnog alleen in Nederland en Duitsland een redelijk succes, dus de meeste lessen zullen van de Oosterburen komen. Daarmee is ook direct duidelijk wat de meerwaarde van Volt in Nederland kan zijn: de partij lijkt op GroenLinks, waar men immers ook staat voor een progressieve koers, groen beleid en internationale samenwerking. Ook de gelijkenissen met [D66](#) zijn talrijk.

Het meest onderscheidend is Volt echter als partij van de netwerksamenleving: we leven tegenwoordig in een Europese Unie die grensoverschrijdend werken mogelijk maakt, voor zowel burgers als bedrijven. Het hebben van internationale contacten is nuttig omdat je daarvan kunt leren. Die moeten dus gestimuleerd worden, of het nou is door politici in netwerken te laten participeren, expats een goede start in hun nieuwe stad te geven of burgers inzicht te geven in de mogelijkheden die de EU ze biedt.

Deze visie op de netwerksamenleving – die zich nadrukkelijk uitstrekt tot over de grenzen van de natiestaat – maakt Volt lokaal uniek ten opzichte van andere partijen, maar er blijven wel wat vragen over. Is dit een thema waarmee de partij kiezers kan trekken? Of zijn dat andere thema's? Wat leveren deze netwerken precies op? Wat wordt de gemeente wijzer van intensievere buitenlandse contacten? Volt is daar in geen van de Duitse coalitieakkoorden duidelijk over. Dat suggereert dat Volt inhoudelijk nog wel wat werk te doen heeft.

Chris Aalberts is onderzoeker bij de kenniskring [Changing role of Europe](#) van de Haagse Hogeschool.

Dit is de eerste column in een serie van drie over de nieuwe Europese partij Volt. De andere stukken uit de serie verschijnen op 9 februari en 2 maart.